

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apollinis Judicium politicum in Monteparnasso Contra Monarchiae sectatores

Boccalini, Traiano

Messinae, 1671

Omnes Principes, Respublica, & Imperia, ponderantur statera Laurentii
Medicæi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13233

fiat: docebatur item, quomodo debet
 reduci ad tantam calamitatem, misera-
 riamque, generosus ille equus, quem in
 frænem & sine ephippio, sedes imperi-
 parum feliciter ostentat, ut patienter
 possit ferre clitellas, onera & vehicu-
 lum tandem trahere. Hunc tractatum
 prudenter ac secundum veros bonorum
 politicorum sensus scriptum esse a juba
 auctori que donum dedit duodecim
 millium aureorum nummorum, a
 maximam etiam Hispaniæ dignitatem
 evexit.

*Omnes Principes, Respublica, & Imperia
 ponderantur statera Laurentii
 Medicei.*

Quoniam clare liquet, Romanam
 Rempub. post adeptionem impe-
 rii totius Italiæ brevi potuisse exurgere
 ad illud imperium universale, quod fuit
 & adhuc in mundo adeo est celebre
 & ad quod multi frustra aspirarunt
 principes, imperia & regna, quæ ex

cæme
 consil
 vires e
 possit
 Rom
 periu
 tantu
 minu
 venia
 genti
 suspic
 ejusd
 cuisse
 ra. In
 Mon
 do, v
 excid
 mana
 salutis
 vener
 quocq
 pæ pr
 vires,
 æquib

cæmento tantæ monarchiæ constructa,
 consilium inierunt, an si imperium &
 vires ejus principis, cui sigillatim nemo
 possit resistere (ut neque olim Reip.
 Romanæ, postquam totius Italiæ im-
 perium esset nacta;) serpere permit-
 tantur, sit impossibile prohibere, quo-
 minus ad monarchiam universalem per-
 veniat: quoniam adjumenta & auxilia
 gentium ob diversa studia & infinitas
 suspiciones, quæ solent inter collegas
 ejusdem negotii intercedere, aperte do-
 cuissent, vanas esse spes & remedia mise-
 ra. Imperia & regna, quæ post ruinam
 Monarchiæ Romanæ orta sunt in mun-
 do, ut illas evitarent calamitates, eaque
 excidia, quæ perpessi sunt isti, qui Ro-
 mana sunt potentia oppressi; maxime
 salutifero, & veluti divino consilio con-
 venerunt inter sese, ut quinquennio
 quoque omnes congregarentur Euro-
 pæ principes, ubi eorum ponderarentur
 vires, contrario pondere opposito, & ad
 æquilibrium redigeretur, quicumque
 fuisset

fuisset compertus accrevisse ad magnitudinem socio suo odiosam & periculosam. Multi maximi ingenii viri profecti sunt honorabili hujus ponderationis oneri. Sed jam à centum annis ultra, exercitum fuit negotium hoc serenissima domo Medicæa, & præcipue à magno Laurentio. Quæ prærogativa etiamsi multis visa est admodum offendisse majestatem Pontificiam & prudentem senatum Venetum (quod si non potiores sunt, saltem pares Laurentio, Florentinæque Reip. ut habentur, semper invigilarunt, conservando in Italia, & extra eam, æquali potentia cæteri principes Europæ) mirabiliter hilominus historicorum consensutum illud negotium ponderandi creditum fuit Laurentio. Calendis itaque Augusti omnes Europæ principes magnatesque, in Phocide erant, ut eximii interessent, quo perfectiores rerum suarum cognitionem haberent & (quod in materia status majoris e

m

momenti) etiam alienarum. Vetustâ itaque , & justissimâ prærogativâ disquisitio cœpit ab aristocratica sedis Apostolicæ monarchia : cujus status temporalis fuit collocatus in statera , & propterea quod pondus præteriti quinquennii sex millionum fuerit librarum , & jam ad septem cum dimidio pervenisse reperiretur , quilibet animadvertit adjectionem nobilissimi Ducatus Ferrariensis illud effecisse incrementum. Postea elevatum fuit velum , & in medio divinitatis apparuit sacer gladius anceps autoritatis spiritualis & temporalis , exsplendescens instar clarissimi solis : quæ quidem sunt arma cœlitus Pontificibus missa. Quoniam res tanti pretii neutiquam ponderari statera humani poterat Judicii , omnium duntaxat animis honori , cultui & admirationi fuit. Post hunc stateræ à septem electoralibus principibus Romanum impositum est imperium ; quod in antiquis reperitur codicibus pervenisse ad septuaginta millio-

millionum pondo. Postea vero præ
 continentia vitæ multorum imperato
 rum, hæc prævalida corporis consti
 tio, quæ illud omnibus tremendum re
 debat, adeo est conquassata & debilita
 ta, ut in periculosam illam & fœdam
 firmitatem incidere, quæ longam
 brim quartanam febris mutaret Ethic
 adeoque consumpsit, ut ætate nostra
 præter pellem & ossa nihil remanserit
 reliquum. Nihilominus etiamsi adeo
 fit comminuta, motu tamen corporis
 sui pulcerrimam præbet speciem. Præ
 terea ne nævi interiores cognoscantur
 quoquam, viri boni, titulo Augusto,
 Cæsareæ majestatis nomine, egregie
 lud fugarunt honestaruntque. Etenim
 ubi ventum est ad actum ponderandi
 plane vacua intrinsecus est reperita
 cum nulla levior sit pluma casto & vari
 principis titulo sine auctoritate. Unde
 pondus imperii Romani usque adeo im
 minutum, ut non exsuperare quadringentarum
 & octoginta librarum pondo
 com

compertum sit, infinito ipsorum etiam
 Electorum laicorum cum pudore, qui
 credebantur suis artificiis illud ad sta-
 tum adeo infelicem deduxisse. Quo-
 niam communis erat opinio, illas urbes,
 illaque imperia, quæ ipsi non potuissent
 occupare, eo tandem adduxisse, ut re-
 bellantes contra imperium libertatem
 sibi vindicarent: idque in eum finem,
 ut imperatoribus nihil virium relinque-
 retur armis repetendi ea, quæ ipsi tanta
 cum perfidia occupassent. Miserabile
 vicissitudinum humanarum exemplum,
 tremendum illud imperium Romanum,
 malignitate, avaritia, ambitioneque sub-
 ditorum suorum nefarie exutum & spo-
 liatum omnibus suis antiquis dominiis,
 eo deductum, ut cubiculo elocandum
 sit miserrime septem ducatorum sala-
 rio menstruo: quod potius sub nomine
 recognitionis eleemosynæque, quam
 debiti tributi, solent exhibere, ut suffici-
 at sumtui, quem in alimentum faciat. Ita
 ut serenissima domus Austriaca suorum
 prin-

principatuum paternorum magnitudi-
 ne sustentare dignitatem imperialem
 jam redactam ad abjectam usque ad
 conditionem, adigatur. Tanta calamitas
 licet multis principibus misericordi-
 diam ciceret, cum recordarentur nihil
 minus insolentiae Henrici, crudelitatis
 Frederici, seditionum, impietatis, rap-
 narumque ab aliis in Italia Caesaribus
 patratarum, libere proferebant, non
 pacitatem Electorum, neque perfidiam
 populorum Germaniae, sed summam
 omnium Europaeorum principum fuisse
 prudentiam, bono publicae securitatis
 & pacis, subsecare ungues, pennas ex-
 mere praecipuas ex alis hujus aquilae
 quae non aliam unquam esset vitam
 professam, quam rapinis victitandi: quae
 que crederet universas Europae gentes
 quasi minutas columbas, praedae sibi
 re. A nonnullis fuit observatum, prin-
 cipes Italiae incredibilem inde percipisse
 laetitiam, quod viderent, imperium
 Romanum ad tantam esse infelicitatem
 red-

redactum ; ut qui avaris imperatorum
 itineribus in Italiam se milles indigne
 ab illis exceptos esse scirent. Deinde
 ab inclytis Paribus allatum fuit floren-
 tissimum & bellicosissimum Galliæ re-
 gnum ad poderandum machina quadra-
 ta undique versus 100 millium ambi-
 tu, plena numero infinitorum nobi-
 lium, equis armata ; quæ omnia non
 pacem tantum tutantur, verum etiam
 universis gentibus metuendum tantum
 faciant regem. Ubi præterea ingens re-
 ligiosorum hominum numerus, qui il-
 lam faciant sacram & venerandam ; li-
 terarum, qui illam exornent ; merca-
 torum & artificum, qui eandem pecu-
 niosam ; agricolarum, qui illam fertilem
 & copiosam, omnique bono affluentem
 reddant. Attamen nulla res majori ad-
 miratione afficiebat oculos spectan-
 tium, quam quod viderent regnum Gal-
 liæ esse mare, quod seminaretur, &
 terram, quæ navigetur omnibus ven-
 titis. Antiqua tam inclyti regni gravitas
 viginti

viginti millionum pondo fuit : verum abur
 præteriti quinquennii pondere, propter rant
 horrendas calamitates, quibus perfradjec
 quorundam suorum hominum invquar
 vebatur, non pervenit ad duodec para
 milliones : nunc vero non æquat d ratu
 taxat, verum etiam longe antea grav num
 tem pristinam, cum pondere exa q itaq
 viginti quinque milliones. Hæc regr
 tantam omnibus injiciebat admirati omi
 nem, ut Hispani tandem naso appo rum
 tis perspicillis, accuratius penitusque sesq
 marentur oculis, statera num æqu ni p
 foret. Vetusto deinceps regno Hoc
 liæ adjecta est Brixia, donum Ducis tera
 baudia, quæ quod multum faceret res
 Lugdunum, milione adauxit pond surd
 A magnatibus Hispaniæ deinceps amin
 teræ ad ponderandum multa Hispan spar
 regna illata sunt. Ea incredibili ten ne
 horum stupore (qui meminerant, an dria
 annos centum & viginti hæc regna fudere
 se vilissimæ existimationis) ad vigi cum
 millionum pondo pervenerunt. Hispan false
 abur

abunde regnorum suorum pondere e-
 rant contenti, quia sibi persuaderent, se
 adjectione plurium provinciarum reli-
 quarum, non tantum in statera æqui-
 parari posse, verum etiam longe supe-
 raturos pondus viginti quinque millio-
 num Gallicanæ Monarchiæ. Confestim
 itaque in statera florentissimum posuere
 regnum Neapolitanum; quod cum
 omnes duos miliones pondere æquatu-
 rum credidissent, tamen non plus valuit
 sesquialtero. Cujus rei novitate Hispani
 perculsi, dicebant, aut Laurentium in
 hoc examine fraude usum esse, vel sta-
 teram neutiquam esse justam: quoniam
 res foret admodum inconcinna & ab-
 surda, adjunctis vestimentis pondus di-
 minui. Tandem etiam ira accensi Hi-
 spani petiere, ut Medici quiescerent,
 ne forte intollerabili contumeliæ Flan-
 driæ, Massiliæ, & Aldigeriæ novas ad-
 derent offensiones & odium Hispani-
 cum concitarent. His sine æstu animi
 false Laurentius respondit; stateram
 suam

D

suam

suam esse justam, neque id quod dicitur. ur.
 rent, aggravare Neapolitanos, & Medii pe
 diolanenses, in tantum Hispanorum vi
 lentia laceratos, ut nec multitudo ge
 tium sustinere tam malignum val
 Hispanorum imperium: neque Italia
 habitatoribus vacuum obstare; sed
 tatem, multitudinemque subditoru
 fœcunditatem, & concordiam statu
 gravissimum esse pondus, quod effu
 ut redundet. Cum manifesta deinde
 dignatione Laurentius ad id, quod
 Flandriam, Aldigeriamque pertinet
 respondit, Hispanis quidem à mag
 Hetruriæ ducibus amorem, honore
 & cultum præstitum iri, si duntaxat
 se intra limites vellent honestatis co
 tinere. Illos magnopere errare, si
 rarent, posse se aliquando Medi
 expellere Florentia, prout expulsi
 infelices illos Sfortias Mediolano.
 peria neutiquam posse apud princip
 tanquam pecunias eo de poni animo
 deinceps tempore opportuno repet
runt

ur. Præmium magni cujusque benefi-
 cii pessum ire, si alter, qui contulit, in
 eo postmodum sit, ut eripiat. Tunc
 principes, qui compertum habebant
 cum negotio hoc male esse compara-
 tum, intercesserunt inter Laurentium, &
 Hispanos: sermocinationesque has re-
 jicientes odiosas, petierunt, ut in ponde-
 rando pergerent. Hispani itaque in sta-
 tera adjunxerunt ducatum Mediola-
 nensem, qui itidem pondere suo æqua-
 vit milionem. Unde usque adeo ob-
 stupefacti erant, ut imponere Flan-
 driam recusarent, metu majoris despe-
 ctus & contumeliæ. Dicebatur quidem,
 si imposuisset Indiam, mirabilia sane
 fuisse eventura: sed non pro miraculis
 habenda sunt, quæcunque à quibusdam
 halophantis, & largi oris hominibus,
 narrantur, qui eadem facilitate sermo-
 nes de scutatorum milionibus serunt,
 ac fornacarij domi de calicibus, & ma-
 tulis. Post hos advocati Angli intule-
 runt stateræ suum regnum, formidabile

D 2

propter

propter fortitudinem admirandi situ
 quippe perpetui montes vicem mu
 eam undecunque cingunt, potentiss
 numinis manibus creati in formam m
 nimenti: Oceanus pro fossa profundit
 ma obductus regnum illud tremendo
 reddit, propter commoditates, quas al
 invadendi habet, & insuperabiles dit
 cultates, quas ii, qui eo volunt appelle
 persentiant. Pōdus hujus regni transact
 quinquennio fuit quindecim million
 pondo: nunc autem non pervenit
 novem. Causa tantæ diminutionis, p
 ter regni hujus nefariam apostasiam,
 scribebatur quoque isti, quod Rex ge
 re esset extraneus in regno novo: p
 pterea non posse nisi spatio longiss
 temporis bene sese in eo stabilire, &
 dem figere in stapedis novi regni
 Quapropter Angli, ut gravem suam r
 derent stateram, volebant injicere reg
 Scoticum: sed in armis mox visa to
 nobilitas Scotiæ, quæ libere aieb
 non debere tolerari, ut sua pat
 Ang

Ang

Angliæ regno adjungatur. Constat regem Angliæ nullum iis hominibus offensæ indicium præbuisse, qui se præfente & omnibus Europæ principibus adstantibus, tanta locuti essent cum audacia. Imo potius humanissimis verbis fidem fecisse, concordiam Scotiæ immensa tulisse emolumenta. Ad quod Scoti retulerunt, recens deplorandum miserorum Flandrorum esse exemplum, qui cum viderent Comites suos jam reges Hispaniæ factos esse, insipienter credebant Hispanos sibi cecidisse, cum temporis momento non Hispania Flandris, sed Flandria avaris crudelibusque Hispanis accesserit. Et ut summæ quæque referantur miseriæ, Carolus Quintus Imperator, & Philippus ejus filius, perpetua mora in Hispania ex Belgis cum facti essent Hispanienses, infelices Flandri propterea quod perdidissent principes suos, pro subditis naturalibus cœpti sunt haberi externi & populi suspectæ fidei. Et quod

propterea Flandria, patria Caroli Quinti, patrimonium Philippi Regis, iuxta regulas hodiernæ politices, è quinc unum facta sit dominium: & proinde gubernari cœperit ab hominibus peregrinis, tantis suspicionibus, concubitionibus, tot vectigalium exactio nibus, donationibusque; non leviter aggravarint & movere stomachum pessimæ illæ satisfactio nes; è quibus nata sunt bella civilia quæ post ineffabilem auri profusionem, infinitam effusionem sanguinis, incredibilem jacturam honoris Belgarum sunt conversa in avaram Hispanorum mercaturam. Ex miseris adeo deperabilibus didicisse Scotos, non perire ullo modo, ut suus Rex deferat in Africam, & solium regale antiqui sui regni deferat in regnum majus sibi nuper acquisitum. Ita enim fore, ut Scotos Anglis inimicis suis omnes illas experiantur calamitates, quas gentes inferiores cogantur à superioribus, &

qui

quibus regantur perpeti, postquam
 Regnum Scotiæ adjunctum foret An-
 glis, & Reges Scotorum facti essent
 Angli, Scotia in sua in felicitate par esset
 Flandriæ, & Angli in superbia, in crude-
 litate, inque avaritia Hispanis. Qui
 adfuerunt huic negotio, referunt, His-
 panos monuisse regem Angliæ, ut Sco-
 ti, qui tanta locuti fuissent arrogantia, in
 præsentia S. Majestatis castigarentur:
 Regem vero Angliæ respondisse, non
 decere Hispanos alteri illud consilium
 dare, quod sibi ipsis infelicissime suc-
 cessisset: Imo imperasse, ut desisterent
 ab examine, fidemque suam obligasse,
 se illis abunde satisfacturum prope-
 diem. Postea stateræ illatum est va-
 stissimum imperium Ottomannicum,
 quod præterito quinquennio, ad nume-
 rum triginta duum milionum pervenit:
 verum jam esse infra sedecim cog-
 nitum est. Hoc, ut novum plane, hi
 principes admirabantur magnopere, &
 præcipue Serenissimi Veneti, qui non

poterant credere tantam imminutionem, eoque urgebant, ut majori diligentia denuo ponderaretur. Et repertum, minuto illo tempore, quod curabat inter primam & alteram trutinam defecisse octingentas & viginti librae. Eaque res planum apertumque uniceque fecit, Imperium Ottomannicum olim mundo formidabile, jam confutum carie, avaritia, ac otio, praecipue ruina collapsurum: quod mirum in modum omnibus arridebat principibus. Certum quidem est, quod a sagacissimis notatum fuit hominibus, haurientem Hispanorum esse mutatam dolorem, propterea quod metuerentur ne Turcarum decrementum cederet Reip. Venetae incrementum. Seniores res deinde Poloniae in statera ponebant regnum suum: quod propter seditionem haereseos in illud introductam; & exigua auctoritatem, quam in illo Rex habereat, & supervacaneam potentiam quam Palatini sibi arrogarunt, non multum

multum stateram depreffit : quoniam
 non pervenit ad sex millionum pondo,
 cum antehac semper superarit duode-
 cim milliones. Post hos magni illi sa-
 pientes, qui sunt in terra continenti, &
 tremendus ille magistratus, qui è denis
 capitibus constar, intulerunt in stateram
 Remp. Venetam, admirabilem sua
 magnitudine & opportunitate situs,
 aptam conatibus magnis. Hæc egregie
 se in examine expedivit, quoniam per-
 tigit ad octo milliones. Dicebatur id
 contigisse, propter magnam illam mas-
 sam auream, quam hi sapientissimi prin-
 cipes in suis thesauris tam diuturna pace
 collegissent. Deinceps Helvetii, Rhæ-
 ti, & alii liberi Germaniæ populi, in sta-
 teram suas portarunt respublicas, quibus
 Principes resistebant, urgendo ut separa-
 tim una ab altera examinaretur. Enim-
 vero cum Laurentius in statera posuisset
 Rempub. Basileæ; cognitum fuit, maxi-
 mam aliarum Germaniæ rerum publica-
 rum partem adeo invicem copulatam

& connexam esse, ut non posset una ab
 altera separari. Hoc multorum prin-
 cipum ambitiosorum frontibus sudo-
 rem expressit, adeo ut Laurentio co-
 acto omnes simul imponere stateræ
 compertum fuerit, non minus eas ex-
 mere à crassiore latere potuisse. Dein-
 de Dux Sabaudiaë jussit à nobilissimi-
 suis equitibus ordinis Annuntiataë, in
 stateram suam ferri Ducatum: quo
 æquabat gravitatem prioris quinquen-
 nii. Cæterum cum Laurentius adjecti-
 set stateræ nobilissimi tituli præroga-
 vam, quo ille Dux Carolus Emanuel
 fruebatur, primi Italiaë bellatoris; com-
 pertum fuit, illum pondus habere mil-
 lionis, & quadringentarum ac viginti
 librarum. Hinc pompa & majestatis
 regia apparuit Dux Lotharingiaë, cujus
 Ducatus, quantumvis exiguus æquavit
 pondus ingentium regnorum: & animus
 adversum fuit illud accidere ex oppor-
 tuno hujus principatus situ: quippe
 qui multum negotii facebat Belgis, cui
 imp

impediat, quo minus Itali opitulentur,
 quoties auxilium eorum implorant Hi-
 spani. Atque hac de causa tantum fa-
 mæ ac honoris decus consecutus erat,
 ut ad pondus auri collati plus offerenti
 ad vocem auctonarii merces istius ven-
 deret suæ appendicis, adeo quidem ut
 (postquam belle emunxisset Hispanos
 non cedendo ulli religioso Baroni Gallo
 ex Liga ut vocant sancta; & sese Gallis
 postea adjunxisset, qui conflictu supe-
 riores fuerant) tanta cum felicitate au-
 ram popularem sciverit captare, ut ex
 Gallis, quales fuere Maximus Henricus
 IV. Magnus Dux Hetruriæ, Duxque
 Mantuanus, lætarentur hoc nomine,
 quod affinitatem cum illo contraxif-
 sent. Et quo citius ad supremum eul-
 men zelotypia Hispanorum adscen-
 deret, æterna Venetorum Resp. tanto
 affectu, suo stipendio quendam ex istis
 principibus conduxit, ut si Serenissima
 illa matrona votum perpetuæ castitatis
 non inivisset, & ab Venetis principibus

ejus pudicitia^e invidis, jam à prima na
 tivitatis die, more quorundam Indo
 rum, naturæ dotibus non bene fuisse
 ornata; pro certo crediderint multi,
 fuisse principi nupturam. Magna invi
 dia fuit cognita, qua Dux Sabaudia^e fe
 licitatem ejus principis prosequeretur
 quod animadverteret, sicut ipse bacu
 vicem præstaret inter Gallos, & Hispanos
 Mediolanenses, similiter quoque
 Ducem Lotharingia^e esse inter Gallos
 Hispanosque Flandricos. Ac quod pro
 tam luculento beneficio, tantaque uti
 litate qua afficerentur Duces Lotharin
 gia^e, non minus à Gallis in præsent
 tempore inimicis, quam ac Hispanis
 calcibus fuisset impetitus; ita ut quibus
 vis palam fieret, verissimè Ducem Sa
 baudia^e dicere, ab Hispanis plurimum se
 damni accepisse. Deinceps ab octo tri
 bunis deponebatur in statera Ducatus
 magni Ducis Hetruria^e, plane dignus
 admiratione tot excellentibus civibus
 atque incolis, qui consiliis & laboribus
 assidue

affidue contendunt, ut regatur perpe-
 tua abundantia propter pacem & secu-
 ram quietem, qua fruitur: postquam
 potentia ejus par evasit cuicumque ex
 præcipuis Monarchiis. Omnibus palam
 fuit, Laurentium magnopere exultasse,
 ubi conspexit, supra fundamenta Eccle-
 siarum, & xenodochiorum, à se suisque
 majoribus tempore Florentinæ pacis
 patriæ additorum; successores pro modo
 patrimonii sibi relicto à Cosmo Magno,
 potuisse postmodum extruere munitif-
 simas urbes. Quapropter Laurentius
 virtutes superbe ut ostentaret, suorum-
 que sagacitatem principum, stateræ im-
 posuit grande Ferdinandi Magni cere-
 brum: ob cuius ingentem gravitatem sta-
 tera usque adeo deprimebatur, ut cras-
 sa frangeretur catena, unde depende-
 bat, cerebrumque effunderetur. Hinc
 cuncti principes percipiebant, eximiam
 prærogativam, quæ erat penes curiam
 Romanam in producendis raræ pru-
 dentia viris; quoniam nemo ignorabat,
 ex

ex hoc ludo egressum esse sagacem istum discipulum. Fors quod statera fracta erat, obstabat, quo minus ulli Italiae principum, qui supererant, possent ponderari. Decretum itaque fuit, ut pro antiqua consuetudine libraretur Monarchia Hispanica, opposito pondere omnium principum Italiae, & ut ex horum pondere generali posset deinde ratio singularis uniuscujusque iniri. Ea de causa in medio maximi conclavis apportata fuit ingens ac justissima statera; cui ab una parte injiciebantur regna omnia Hispaniae, ab altera omnes Italiae Principes. Perspectum erat, stateram in aequipondio constitisse. Fuit negotium multi laboris Italiae principibus. Quibus in summo angore constitutis, non nemo observavit potentissimum Galliae regnum, benigno solum intuitu stateram, in qua Italiae principes erant, maxima cum laetitia fecisse ut vergerent. Nec hoc praeteriri debet, Hispanos, postquam vidissent Duces Sabaudiae, qui praeterito

præterito quinquennio abnuebant æ-
 quiparari potentia Italica, nunc vero
 stateræ impositi erant, ut compararen-
 tur potentia Hispanicæ; morfu digiti
 fuisse iis comminatos. Quod simulat-
 que hi principes certum habebant, insi-
 ta animi magnitudine ac generositate
 hunc in modum dixerunt: Domini Hispa-
 ni, dilapsam jam tempus esse ulterius
 homines inani spe lactandi, omnibus ve-
 stris factis edocti sumus. Sicque existi-
 mamus de antea actis rebus, ut imposte-
 rum rationes inire cupiamus alio car-
 bone, quoniam vester, quo hæctenus
 usi sumus, multum tinxit & conspurca-
 vit manus nostras. Non artificia vestra
 eo infania deduxerunt Sabaudia Duc-
 ces, ut illud panis frustum, quod fau-
 cibustenant, imperiumque, quod posi-
 sident, relinquere velint pro umbra ma-
 gnæ hæreditatis Hispanicæ, quam con-
 spiciunt in fluminis fundo. Et quando
 quidem Hispani instituerent hujusmodi
 querelam; Duces Parmæ, Modonæ,
 Urbini,

Urbini, Mirandulæ, & insignes Barones Romanos, videlicet Cajetanos, Colum-
nas, Ursinos, qui aureo vellere decorati
essent, fuisse ponderatos unâ cum Italo-
rum virtute & potentia, cum tamen
sibi ob ordinem equestris dignitatis &
stipendia, quæ iis suppeditarent, essent
obstricti, obsequium etiam ministerium
celsitudinis præstare deberent: ad ea
ab illis dominis responsum fuit, Princi-
pes & Barones Italos, à monarchia qui-
dem Hispanica accipere honores aurei
velleris, & frui stipendiorum commo-
do; sed similes esse illis fœminis, quæ
ab amasus suis solius urbanitatis officio
recipere soleant dona; non autem quod
in animo habeant turpe aliquid eum iis
committere.

*Quamobrem Hispania monarchia in
aulam suam se receperit.*

QUoniam multi effluxerant dies, ex
quo monarchia Hispaniæ non com-
paruis-